

VluchtelingenWerk Amstel tot Zaan

**RAPPORTAGE OVER UITVOERING
INDIVIDUELE HULPAANBOD AAN
VLUCHTKERKBEWONERS**

Amsterdam, 11 september 2013

INHOUDSOPGAVE

0. Voorwoord
1. Samenvattende tussenstand op 30 augustus 2013
2. Aanleiding voor de opdracht aan SVAZ
 - Motie gemeenteraad
 - Wat hieraan voorafging
 - Positie SVAZ
 - Opdracht aan SVAZ
3. Het krachtenveld
4. De gevolgde werkwijze
 - 4.1 Intakes en begeleiding van cliënten
 - 4.2 Vrijwilligers en Vluchtkerkleiders
 - 4.3 Overleg met de ketenpartners
 - 4.4 Overleg met de gemeente
5. Bevindingen
 - 5.1 Over de groep
 - 5.2 Over het onderdak
 - 5.3 Over het juridisch dossier
 - 5.4 Belemmeringen terugkeer en doormigratie

Bijlagen:

1. Overzicht met kenmerken van de asielzoekers (land van herkomst, leeftijd, asielaanvraag)
2. Kanttekeningen VluchtelingenWerk Nederland ter zake (onderdelen van) het asielbeleid
3. Standpunt VluchtelingenWerk Nederland over opvang van uitgeprocedeerden

0. Voorwoord

Met behulp van deze rapportage informeert Stichting VluchtelingenWerk Amstel tot Zaan (SVAZ) u over de werkzaamheden die wij hebben verricht voor de bewoners van de Vluchtkerk. Hoewel deze bewoners inmiddels niet meer in de Vluchtkerk wonen, wordt consequent de term 'bewoners van de Vluchtkerk' gebruikt.

Als het gaat om de landen van herkomst van de bewoners gebruiken wij in de tekst en bij de tellingen de informatie van de bewoners als uitgangspunt, ondanks het feit dat er bij sommige cases sprake is van twijfel over het land van herkomst door de IND.

SVAZ heeft bekeken wat het juridisch perspectief is in Nederland op basis van het staande overheidsbeleid. Indien SVAZ van oordeel is dat geen sprake is van perspectief in Nederland, betekent dat niet per definitie dat er geen perspectief zou moeten zijn. VluchtelingenWerk Nederland is kritisch op onderdelen van het asielbeleid, waaronder de beoordeling van de geloofwaardigheid, het landenbeleid en de marginale toetsing door de rechter. Een beknopt overzicht van deze kanttekeningen is als bijlage 2 toegevoegd.

1. Samenvattende tussenstand op 30 augustus 2013

De stand van zaken wat betreft de perspectieven van de groep van 159 personen is op 30 augustus als volgt:

In voorbereiding op procedure in Nederland		Geen perspectief in Nederland		Onduidelijk	
Verblijfsvergunning	1	Overleden	1	Te ziek om te beoordelen	2
In procedure	26	Teruggekeerd	3	Geen contact meer/NVT	23
Vorbereiding procedure	8	Bezig met terugkeer/doormigratie	6		
Bezig met verkrijgen bewijs	59	Geen kans op verblijf	30		
Totaal	94		40		25

Toelichting bij tabel:

- Bij degenen die gerangschikt zijn onder de kop 'In (voorbereiding op een) procedure voor verblijf in Nederland' geldt dat 59 personen alsnog bezig zijn met het verkrijgen van documenten met als doel om te bezien of een herhaalde asielaanvraag of een aanvraag voor een vergunning op reguliere gronden wellicht mogelijk is. In een aantal gevallen helpt SVAZ daarbij actief.
- Met 30 cliënten die gerangschikt zijn onder de kop 'Geen perspectief in Nederland' zal – na het al eerder gevoerde adviesgesprek – verder gesproken worden over hun toekomstperspectief. Dit zal ook gebeuren met degenen waarbij ná 1 september duidelijk is geworden dat er geen verblijfsperspectief meer is.

Het gebruik van de Vluchtflat eindigt 1 oktober. In aanvulling op eerdere afspraken over de werkwijze is met de gemeente het volgende afgesproken. Door de gemeente kan worden bezien bij welke personen er redenen zijn om in aanmerking te kunnen komen voor een vorm van ondersteuning gedurende een overbruggingsperiode. Het betreft enerzijds mensen die te kennen hebben gegeven te willen gaan deelnemen aan een traject gericht op hervestiging in het land van herkomst. Het gaat ook om mensen die in een vergevorderd stadium lijken te zijn om alsnog voor een verblijfsvergunning in aanmerking te komen. Voor deze laatste groep betekent het dat er inmiddels documenten moeten zijn overlegd die nodig zijn om een (herhaalde) verblijfsaanvraag kans van slagen te geven. Bij beide groepen geldt dat er geen alternatief onderdak of opvang beschikbaar zou zijn na 1 oktober. SVAZ zal voor 20 september aangeven om welke personen dit gaat. Vanuit haar maatschappelijke taak blijft de begeleiding van VluchtelingenWerk ook na 1 oktober doorlopen voor zover cliënten dit willen en dit ook zinvol is.

2. Aanleiding voor de opdracht aan SVAZ

Motie gemeenteraad

Op 3 april 2013 nam de gemeenteraad van Amsterdam een motie aan waarin het college van B&W werd opgeroepen binnen de wettelijke kaders opvang en begeleiding te bieden aan uitgeprocedeerde asielzoekers die niet kunnen worden uitgezet en in geval van een hulpverzoek van Vluchtkerkbewoners samen met de stadsdelen te zoeken naar een oplossing voor (tijdelijke) opvang. Ook vroeg de raad om Vluchtkerkbewoners die kampen met ernstige psychische klachten hulpverlening en aanbod te bieden in een reguliere GGZ-instelling 'zo zij dat willen'.

Als uitvloeisel van deze motie stuurde de burgemeester per brief d.d. 16 april 2013 een brief naar de Vluchtkerkbewoners met informatie over de mogelijkheid van een individueel hulpaanbod inhoudende dat de gemeente en Stichting VluchtelingenWerk Amstel tot Zaan (SVAZ) samen met betrokkenen onderzoeken welke oplossingsmogelijkheden er zijn voor de gestelde problemen. SVAZ zal onderzoeken of er nog een (juridisch) perspectief is wat betreft de verblijfstatus terwijl de GGD en gemeente na zullen gaan of er ernstige persoonlijke omstandigheden zijn die vragen om individuele noodhulp. In voornoemde brief is verder toegelicht wat SVAZ zal doen en welke criteria de GGD en gemeente hanteren voor de beoordeling van individuele noodhulp. Tevens werd vermeld dat Vluchtwerkbewoners zich individueel moesten aanmelden om in aanmerking te komen voor het hiervoor geschetste aanbod.

Wat hieraan voorafging

In september 2012 is een 40-tal ongedocumenteerden een tentenkamp gestart in Osdorp aan de Notweg in Amsterdam. Toen op 30 november 2012 het tentenkamp werd ontruimd waren er meer dan 130 bewoners. Na de ontruiming in november is de groep terechtgekomen in de St. Josephkerk in Amsterdam, die al snel de naam Vluchtkerk kreeg. Op zaterdag 23 maart 2013 is er gedemonstreerd tegen het asielbeleid maar ook ter voorkoming dat alle Vluchtkerkbewoners per 1 april 2013 weer op straat kwamen te staan omdat men in de Vluchtkerk tot en met eind maart 2013 onderdak had. Tegen deze achtergrond kan de motie van de gemeenteraad worden verklaard.

Positie SVAZ

SVAZ was op de achtergrond al betrokken bij de ontwikkelingen in het tentenkamp in Osdorp. Vluchtelingenwerk Nederland speelde in de belangenbehartiging een nadrukkelijker rol dan SVAZ maar stemde beleid dan wel te nemen acties met SVAZ af. Een 4-tal Sudanese bewoners kreeg in deze periode juridische begeleiding van SVAZ. Ook naar andere bewoners werd het aanbod gedaan om SVAZ nog eens naar het individuele juridische dossier te laten kijken, maar op dat moment was de groep vooral gericht op het laten horen van een gezamenlijk geluid tegen het huidige asielbeleid. Er was angst was dat zij niet meer werden gehoord als zij niet meer samen, als groep, zouden optrekken. Door dit proces is de problematiek van uitgeprocedeerde asielzoekers in deze periode veelvuldig onderwerp van debat geweest.

Opdracht aan SVAZ

Zoals ook verwoord in de brief van 16 april 2013 aan de bewoners van de Vluchtkerk is aan SVAZ gevraagd om het juridische (asiel) dossier te onderzoeken en na te gaan wat het toekomstperspectief van deze bewoners is. Voor de uitvoering van deze opdracht heeft SVAZ aangegeven het wenselijk te vinden om met een voorlichting aan alle Vluchtkerkbewoners te starten waarin SVAZ verduidelijkt wat het individuele hulpaanbod inhoudt en hoe SVAZ te werk zal gaan.

3. Het krachtenveld

Van meet af aan was duidelijk dat het creëren van vertrouwen een conditio sine qua non was om de opdracht te laten slagen. Wij hebben het vertrouwen van de asielzoekers gewonnen door met iedereen persoonlijke gesprekken te voeren en een zorgvuldige en grondige dossieranalyse uit te

voeren.

Het krachtenveld is complex omdat we niet alleen te maken hadden met de individuele Vluchtkerkbewoners, maar ook met de leiders, de vrijwilligers van de Vluchtkerk en de demonstranten. SVAZ heeft samen met de gemeente zeer regelmatig contact met de leiders gehad en diverse overleggen gevoerd. Om meer inzicht te krijgen in de dossiers en het mogelijke perspectief van de Vluchtkerkbewoners waren we afhankelijk van de medewerking van onder meer asieladvocaten en de overheidsinstanties in de asielketen IND en DT&V.

4. De gevolgde werkwijze

4.1 Intakes en begeleiding van klanten

Bij de analyse van de asioldossiers zijn de volgende stappen genomen:

- Bij IND checken welke bewoners een lopende procedure hebben.
- Bekijken welk informatie beschikbaar was in het landelijk Vluchtelingen Volg Systeem (VVS).
- Client uitnodigen voor een intakegesprek.
- Opvragen juridisch dossier bij advocaat (als cliënt klant hier zelf niet over beschikt of IND).
- Bestudering juridisch dossier en raadplegen andere informatiebronnen (zie hieronder).
- Bij vragen klant (één of meerdere keren) opnieuw uitnodigen.
- Indien nodig deskundigen raadplegen.
- Dossier bespreken met collega.
- Client informeren over de bevindingen.
- Als er nog mogelijkheden zijn klant vragen bepaalde acties te ondernemen en/of uitleggen welke acties SVAZ zal ondernemen.
- Tussentijds ontwikkelingen bespreken.
- Adviesgesprek voeren met uitleg over onze conclusie met betrekking tot het juridisch dossier.
- Perspectief schetsen: legaal verblijf, illegaliteit of nadenken over terugkeer en als de ondersteunen bij het maken van keuzes als cliënt dat wil
- Indien gewenst stappen nemen richting verblijf of terugkeer.

4.1.1 Beschikbare informatiebronnen

Om het asielverhaal duidelijk te krijgen konden zes bronnen gebruikt worden. Niet alle bronnen waren voor alle bewoners beschikbaar:

- Informatie van de bewoner van de Vluchtkerk.
- De asieladvocaat.
- Informatie van ASKV Steunpunt Vluchtelingen (hierna: ASKV) en WOU (Wergroep Opvang Uitgeprocedeerden)
- IND/DT&V.
- Het dossier met alle stukken met betrekking tot de asielprocedure.
- Het landelijk Vluchtelingen Volg Systeem (VVS) van VluchtelingenWerk Nederland.

4.1.2 Het tijdspad van eind april tot eind augustus:

- Op 24 april 2013 heeft SVAZ samen met de gemeente Amsterdam voorlichting gegeven in de Vluchtkerk over onze organisatie, werkwijze en het belang van een dossieronderzoek. Wij hebben de bewoners uitgenodigd om zich te registreren voor het individuele hulpaanbod.
- Op 24 april in de middag vond de aanmelding voor het individuele hulpaanbod plaats op één van de kantoren van de DWI. Het intake team was een samenwerkingsverband tussen de bestuursdienst, GGD en SVAZ. De intakes hebben uiteindelijk geleid tot een totaal van **192 individuele aanmeldingen**.
- Van deze aanmeldingen zijn alle gegevens ingevoerd door SVAZ en de gemeente en is

een indeling gemaakt in 3 groepen;

1. de mensen met een zogenaamde Inlia-pas: 109 personen
(De groep die het langst in Amsterdam verblijft)
 2. de mensen met een zogenaamde Vluchtkerkpas: 50 personen
(De groep die redelijk lang in Amsterdam verblijft)
 3. de mensen zonder Inlia-pas of Vluchtkerkpas: 33 personen
(De groep die redelijk recent is aangekomen in Amsterdam)
- Er werd direct gekeken of er bewoners waren die zorg nodig hadden. Deze mensen werden doorverwezen naar de GGD. Sommige 'zorgcliënten' kwamen pas later in beeld.
 - Op 29 april was er een herkansing voor de groep die niet naar de eerste registratie kon komen. Dit vond plaats op het kantoor van SVAZ.
 - Eind april is de uiteindelijke doelgroep die deel kon uitmaken van het individuele hulpaanbod vastgesteld. Door de burgemeester is besloten dat een groep van **159 personen** – de mensen van groep 1 en 2 – mochten meedoen aan het project. Voor de mensen uit groep 3 was er geen aanbod met uitzondering van de zorgcliënten.
 - Op 1 mei heeft het eerste overleg met IND/DT&V plaatsgevonden over de te volgen werkwijze.
 - Op 13 mei is SVAZ gestart met de werkzaamheden voor groep 1 (intakes, dossieronderzoek, begeleidingsgesprekken, overleggen et cetera) .
 - Op 25 juni zijn we begonnen met de werkzaamheden voor de tweede groep (intakes, dossieronderzoek, begeleidingsgesprekken, overleggen et cetera).
 - Tussen medio en eind augustus heeft SVAZ de bevindingen over het juridisch dossier met de bewoners besproken – voor zover deze gesprekken nog niet hadden plaatsgevonden.

4.2 Vrijwilligers en Vluchtkerkleiders

In de Vluchtkerk en later in de Vluchtflat zijn veel vrijwilligers actief geweest. Vrijwilligers hebben een belangrijke rol gespeeld bij het communiceren naar de groep, met name in de Vluchtkerk, bijvoorbeeld tijdens het verspreiden van de planning van de intakegesprekken. Er is ook veel e-mailcontact geweest over individuele cliënten met vrijwilligers. Zij kwamen regelmatig mee naar gesprekken met cliënten of overleggen met de Vluchtkerkleiders.

Door de Vluchtkerkbewoners zijn binnen de groep leiders aangewezen, veelal als vertegenwoordiger van een bepaald land, maar voor de Franstalige groep op basis van de Franse taal.

Met de leiders hebben verschillende overleggen plaatsgevonden. Hier was de gemeente ook altijd bij aanwezig. Doel was om de leiders te informeren over de voortgang van het proces en te vertellen waar we mee bezig waren. Het bood deze leiders ook de mogelijkheid vragen te stellen en zorgen te delen namens de groep.

4.3 Overleg met de ketenpartners

- Met *IND* en *DT&V* en de gemeente zijn er in de periode van half mei tot half augustus overleggen gepland waarin de dossiers, met toestemming van de bewoners, werden besproken. Het doel hiervan was om alle informatie over een dossier op tafel te krijgen, waaronder de afwijzingsgronden in een bepaalde procedure.
- Met de *GGD* was incidenteel overleg over bewoners met gezondheidsproblemen.
- Met diverse advocaten is veelvuldig geweest over de stand van zaken van het dossier voorafgaand aan onze bemoeienis. Vervolgens werd in de individuele dossiers bekeken waar mogelijkheden zijn voor een verblijfstatus.
- Met het *landelijk bureau van VluchtelingenWerk Nederland* was regelmatig contact om gebruik te maken van de deskundigheid van de afdeling landeninformatie.
- Sommige cliënten waren voor 24 april al bekend bij collega-organisaties *WOU en ASKV*. Met toestemming van de cliënten is in bepaalde situaties informatie ingewonnen over eerdere bevindingen.

- Met *IOM* werd overlegd over hun expertise ten aanzien van bepaalde herkomstlanden, met name Ethiopië en Eritrea.

4.4 Overleg met de gemeente

Met de gemeente is zeer veel overleg geweest. Dit overleg ging over:

- de voortgang van het project
- bijzonderheden met betrekking tot individuele cliënten
- signalen vanuit de groep bewoners en eventuele acties
- de administratie van ontwikkelingen binnen het project, maar ook op klantniveau, bijvoorbeeld de moederlijst waar alle bewoners op staan.

5. Bevindingen

5.1 Over de groep

De groep Vluchtkerkbewoners uit groep 1 en 2 hebben de volgende kenmerken:
(zie ook bijlage 1 voor de kenmerken)

Enkele kenmerken van de Vluchtkerkbewoners	
81% is man	
65% heeft de leeftijd van 18 tot en met 30 jaar	
41% is korter dan 3 jaar in Nederland	
64% is korter dan 5 jaar in Nederland	
36% is afkomstig uit Somalië	

De eerste kennismaking met de vluchtkerkbewoners

129 mensen hebben in april een uitnodiging ontvangen van de burgemeester voor het individuele hulpaanbod. Uiteindelijk hebben zich, verdeeld over twee dagen, 192 personen gemeld. Dit aantal overtrof de verwachtingen.

De opkomst voor het intakegesprek door SVAZ was opnieuw hoog. Van de mensen die zich hadden gemeld voor het individuele hulpaanbod kwam slechts één persoon niet op de afspraak.

Het beeld van de tweede groep was anders. Op de moederlijst van 26 juli was te zien dat met 12 mensen geen gesprekken mogelijk waren op kantoor. Sommige van deze cliënten kwamen later alsnog in beeld.

Op 13 juni was één van de bewoners helaas overleden. Er waren 6 personen in detentie, voor een deel van hen als gevolg van een demonstratie op de dam. Drie personen waren teruggekeerd naar het land van herkomst. Met 2 personen konden we geen contact krijgen.

Intussen was ook duidelijk dat het ASKV de opvang van een groot deel van de 'zorgcliënten' zou verzorgen en van hen ook de juridische begeleiding zouden doen. Er waren 5 mensen uit de tweede groep waarvoor het ASKV opvang bood.

Bewoners die buiten de stad verbleven of konden verblijven (bijvoorbeeld bij partner of andere familie) hebben wij voor de begeleiding rond het juridisch dossier verwezen naar de betreffende stad of dorp. Dit gold voor zowel groep 1 als groep 2.

5.2 Over het onderdak

Op dit moment is de stand van zaken met betrekking tot onderdak als volgt:

Situatie onderdak op 30 augustus 2013	
Overleden	1
Vreemdelingenbewaring/hechtenis	4
Met vergunning of teruggekeerd	4
Partner of eerste generatie familie in Nederland	7
Geen contact	8
COA opvang gekregen	13
Opvang zorgcliënten door ASKV	18
Geen alternatief onderdak bekend	104
Totaal	159

5.3 Over het juridisch dossier

5.3. 1 Opvragen dossiers:

Sommige cliënten waren zelf in het bezit van een volledig juridisch dossier. Voor andere cliënten werden advocaten benaderd. Indien nodig vulde de IND ontbrekende dossiers en/of stukken aan.

5.3.2 Contact met advocaten:

Enkele advocaten hadden de juridische dossiers pas kort in handen.

Voor enkele andere bewoners werd nog een advocaat gezocht als SVAZ mogelijkheden zag in het dossier. In overige zaken waren advocaten goed op de hoogte van de dossiers en kon overlegd worden over de gekozen aanpak. Voor een klein aantal bewoners was reeds een nieuwe aanvraag ingediend voor een vergunning op asiel- of reguliere gronden.

5.3.2 Enkele situaties uitgelicht:

Sommige Vluchtkerkbewoners hebben een periode achter de rug waarin zij wel een verblijfsvergunning hadden. Deze vergunning is op een bepaald moment ingetrokken om diverse redenen.

Er zijn ook enkele bewoners die voor 2001 asiel hebben aangevraagd, maar niet in aanmerking zijn gekomen voor een vergunning in het kader van het Generaal Pardon. Een reden hiervoor kan zijn dat men niet de hele periode in Nederland is verbleven.

Er is een aantal bewoners dat een partner (en kind) in Nederland heeft. Bij gezinsvorming is er sprake van een inkomensvereiste. Hier kan niet altijd aan worden voldaan. Daarnaast moet er ook aan het paspoortvereiste voldaan worden, hetgeen niet altijd mogelijk blijkt.

5.3.3. De groep die bezig is met documenten:

Bij veel bewoners is het niet kunnen aantonen van de identiteit of herkomst een obstakel gebleken tijdens hun asielprocedure. Als identiteit of herkomst wel kan worden aangetoond, kan deze informatie voorgelegd worden aan de IND, zodat het recht op verblijf opnieuw beoordeeld kan worden.

Enkele landen uitgelicht:

Somalië (55 personen)

Voor personen uit Somalië is het op dit moment erg moeilijk om aan een geboorte- of nationaliteitsverklaring te komen. Daarnaast wordt de echtheid van door de Somalische ambassade in Brussel afgegeven geboorte- of nationaliteitsverklaringen meestal betwist door de IND, vanwege het ontbreken van broninformatie die aan die verklaring ten grondslag ligt.

Ethiopië (32 personen):

Een derde deel van de mensen uit Ethiopië is afkomstig uit de etnische groep van de Oromo's. De Oromo's ondervinden veel problemen met de Ethiopische overheid. In het ambtsbericht van mei 2013 wordt melding gemaakt van arrestatie en detentie van Oromo's door de politie en veiligheidstroepen. Tegen supporters en leden van Oromo Liberation Front (OLF) wordt nadrukkelijk opgetreden. Alleen al de verdenking van lidmaatschap van of steun aan het OLF kan aanleiding zijn voor arrestatie, waarbij mensen soms maandenlang (en in sommige gevallen zelfs jarenlang) in voorarrest worden vastgehouden zonder formele aanklacht.

Eritrea (19 personen)

Mensen uit Eritrea ondervinden moeilijkheden bij het aannemelijk maken van hun herkomst omdat documenten die de nationaliteit onderbouwen lastig zijn te bemachtigen. Bij de start van dit project, in april, was het voor mensen uit Eritrea mogelijk om met 3 getuigen die verklaarden dat de betrokken uit Eritrea kwam, een nationaliteitsverklaring te krijgen. Op dit moment is dat niet meer mogelijk. Er staat nu geen andere weg open dan stukken uit Eritrea te ontvangen. Veel Eritrese bewoners van de Vluchtkerk zijn op zoek naar een familielid in Eritrea die daarbij kan helpen. Een bewoner uit Eritrea heeft inmiddels een verblijfsvergunning gekregen.

Burundi (9 personen)

Enkele Burundezen hebben documenten ontvangen of meegenomen uit hun geboorteland. Deze documenten worden momenteel, met toestemming van de cliënt, voorgelegd aan de Burundese

ambassade met de vraag of zij een verklaring van echtheid kunnen afgeven.

5.4 Belemmeringen terugkeer en doormigratie

Algemeen:

Slechts een kleine groep mensen is op dit moment bezig met terugkeer naar hun land van herkomst. Een grote groep cliënten maakt zich zorgen over de veiligheidssituatie in hun land van herkomst en richt zich op verblijf in Nederland.

Het is van groot belang dat cliënten de mogelijkheid hebben om in hun land van herkomst een toekomst op te bouwen als zij overwegen om terug te keren. Het IOM heeft aangegeven dat een hogere financiële bijdrage voor cliënten die overwegen terug te keren meer kansen biedt om een goede toekomst op te bouwen.

Er zijn verschillende organisaties in Amsterdam en in den lande die cliënten die willen terugkeren kunnen ondersteunen.

Terugkeer naar Somalië

Begin 2013 is, na een wijziging in het landgebonden asielbeleid Somalië, gedwongen terugkeer van asielzoekers naar Mogadishu mogelijk (sinds 2010 gold voor de stad Mogadishu een situatie van willekeurig geweld en kon geen gedwongen terugkeer plaatsvinden).

VluchtelingenWerk is van mening dat terugkeer naar Mogadishu en overige delen van Zuid- en Centraal Somalië vooralsnog onverantwoord is. Ook de organisaties Human Rights Watch¹ en Amnesty International² hebben uitdrukkelijk opgeroepen om niet over te gaan tot gedwongen terugkeer naar Zuid- en Centraal Somalië vanwege het nog altijd reële risico op mensenrechtenschendingen in de meeste regio's. Ook het recente vertrek van Artsen zonder Grenzen en het feit dat het EHRM in de afgelopen maanden 13 Interim Measures heeft getroffen onderstrepen de onveilige situatie in Zuid- en Centraal Somalië.

Van de groep Somaliërs in de Vluchtkerk staat van 14 mensen vast dat zij uit Zuid- en Centraal Somalië komen. Daarnaast hebben nog 12 andere mensen aangegeven dat zij uit Zuid- en Centraal Somalië komen, maar dit wordt door de IND betwist.

Terugkeer naar Sudan

Een van de Soedanezen die in Amsterdam verbleef is gedwongen teruggekeerd naar Sudan. Hij heeft veel problemen met de Sudanese overheid. Hij is gearresteerd bij aankomst en moet zich op dit moment dagelijks melden bij de veiligheidsdienst. UNHCR heeft hier ook melding van gemaakt.

Terugkeer naar Guinee

Door de problemen met de taskforce uit Guinee is er wantrouwen jegens de Guinese overheid ontstaan of bevestigd. Dit is merkbaar in de gesprekken met de klanten uit Guinee.

Terugkeer naar Eritrea

In het ambtsbericht van april 2013 is omschreven dat Eritrese asielzoekers en vluchtelingen die gedwongen worden om terug te keren naar Eritrea het risico lopen om gearresteerd en gefolterd te worden.

Terugkeer naar Ethiopië

Gedwongen terugkeer naar Ethiopië is op dit moment niet mogelijk omdat er vanuit de ambassade geen documenten worden afgegeven.

¹ <http://www.hrw.org/news/2013/02/21/netherlands-halt-plan-deport-somalis>

² <http://www.amnesty.org/en/library/asset/AFR52/008/2013/en/d28eda94-4ae0-43d0-85e9-1f6994a79a31/afr520082013en.pdf>

BIJLAGE 1

Overzicht met kenmerken van de bewoners van Vluchtkerk:

Land van herkomst	Man	Vrouw	Totaal
Burkina Faso	2		2
Burundi	8		8
China	1		1
Congo	2		2
Eritrea	13	6	19
Ethiopie	27	5	32
Ghana		1	1
Guinee	4		4
Ivoorkust	8		8
Jemen	1		1
Kenia	1		1
Liberia	1		1
Libië	2		2
Mali	1		1
Mauritanië	1		1
Oeganda	1		1
Saoedi-Arabië	1		1
Sierra Leone	1		1
Somalië	49	6	55
Sudan	17		17
Totaal resultaat	141	18	159

jaar 1e aselaanvraag	2013-2012	2011-2010	2009-2008	2007-2005	2004-2001	Voor 2001	Onbekend	Totaal
Burkina Faso			2					2
Burundi				3	4			7
China							1	1
Congo		2						2
Eritrea	12	7	3	1				23
Ethiopie	3	14	5	2	5			29
Ghana	1							1
Guinee	3		1					4
Ivoorkust		6	1					7
Jemen		1						1
Kenia		1						1
Liberia						1		1
Libië	1							1
Mali	1							1
Mauritanië	1							1
Oeganda	1							1
Saoedi-Arabië			1					1
Sierra Leone	1							1
Somalië	5	7	23	11	3	2		51
Sudan	2	9		3	3			17
Geen contact							6	6
Totaal resultaat	31	47	36	20	15	3	7	159

Leeftijdsofbouw	18 – 25 jaar	26 – 30 jaar	31 – 35 jaar	36 – 45 jaar	46 – 60 jaar	> 60 jaar	Totaal
Burkina Faso			1	1			2
Burundi		4	2	2			8
China		1					1
Congo	1			1			2
Eritrea	5	8	6				19
Ethiopia	6	13	5	5			29
Ethiopia (Eritrea)				2	1		3
Ghana		1					1
Guinee	1	1	1		1		4
Ivoorkust		3	2	3			8
Jemen		1					1
Kenia		1					1
Liberia						1	1
Libië	1	1					2
Mali		1					1
Mauritane	1						1
Oeganda		1					1
Saoedi-Arabie	1						1
Sierra Leone		1					1
Somalie	22	20	5	6	1	1	55
Sudan	4	5	4	4			17
Totaal Resultaat	42	62	26	24	3	2	159

BIJLAGE 2

Kanttekeningen VluchtelingenWerk Nederland ter zake (onderdelen van) het asielbeleid

Geloofwaardigheid

Het huidige toetsingskader bij de beoordeling van de geloofwaardigheid van een asielrelaas is zeer streng. Van asielzoekers wordt een 'positieve overtuigingskracht' geëist als ze één van de elementen van het verzoek (bijvoorbeeld identiteit, reisroute, nationaliteit, asielrelaas) niet met een bewijs kunnen staven. In de praktijk is dit bijna altijd het geval, wat erop neerkomt dat voor praktisch alle asielzoekers een verzwaarde bewijslast geldt.

Marginale toets

VluchtelingenWerk is van mening dat van de asielzoeker mag worden verwacht dat hij zijn verhaal aannemelijk maakt, echter binnen redelijke grenzen. Van de asielzoeker kan niet altijd worden verwacht dat hij beschikt over alle mogelijke documenten. Mensen zijn veelal toch nog onverwacht gevlucht, zonder ook maar iets mee te kunnen nemen. Mensensmokkelaars hebben papieren en paspoorten afgenomen, of hen verteld dat ze die weg moesten gooien. Bovendien is het leggen van een te grote bewijsplicht op de asielzoeker in strijd met belangrijke Europeesrechterlijke principes als het non-refoulement verbod en het beginsel van voordeel van de twijfel, dat volgt uit de Definitierichtlijn en het UNHCR Handbook. Ook het EHRM past het voordeel van de twijfel toe.

Landenbeleid

VluchtelingenWerk vindt dat ten onrechte (delen) van landen veilig worden verklaard, terwijl het daar nog niet veilig is. Wij wijzen hierbij in het bijzonder op terugkeer naar Zuid- en Centraal Somalië. VluchtelingenWerk is van mening dat terugkeer naar Mogadishu en overige delen van Zuid- en Centraal Somalië vooralsnog onverantwoord is. Ook de organisaties Human Rights Watch³ en Amnesty International⁴ hebben uitdrukkelijk opgeroepen om niet over te gaan tot gedwongen terugkeer naar Zuid/Centraal Somalië vanwege het nog altijd reële risico op mensenrechtenschendingen in de meeste regio's.

³<http://www.hrw.org/news/2013/02/21/netherlands-halt-plan-deport-somalis>

⁴<http://www.amnesty.org/en/library/asset/AFR52/008/2013/en/d28eda94-4ae0-43d0-85e9-1f6994a79a31/afr520082013en.pdf>

BIJLAGE 3

Standpunt VluchtelingenWerk Nederland over opvang van uitgeprocedeerde

De praktijk laat zien dat er geen sprake is van een 'sluitend asielbeleid' (toelaten of terugkeer). Het idee dat uitgeprocedeerde asielzoekers zelf verantwoordelijk zijn voor hun vertrek werkt in de praktijk niet goed. Gemeenten ondervinden hiervan dagelijks de gevolgen. Een deel van de uitgeprocedeerde asielzoekers belandt op straat. Ze kunnen of durven niet terug, terwijl de overheid hen niet altijd kan uitzetten. Hierdoor ontstaat een daklozenprobleem met de daarbij behorende humanitaire en openbare-ordeproblemen voor gemeenten.

De problematiek van uitgeprocedeerden op straat, in tentenkampen en 'vluchtkerken' symboliseert een onderliggend probleem: dat asielprocedures beter en zorgvuldiger moeten, dat landen van herkomst soms te snel 'veilig' worden verklaard, en dat (doorgaans) geen opvang wordt geboden tijdens (hoger) beroep en bij reguliere procedures. De vertrektermijnen zijn bovendien te kort, en tijdelijk onderdak in een zogenoemde vrijheidsbeperkende locatie (VBL) is voor hen die (nog) niet kunnen of durven terugkeren, vaak geen optie. Men verkiest een leven in de illegaliteit, op straat in de gemeenten.

VluchtelingenWerk vindt dat de overheid uitgeprocedeerde asielzoekers een vertrekplicht mag opleggen. Wij vinden dat de overheid niet aan mensen de toegang tot basale levensbehoeften zoals onderdak en voedsel mag onthouden om die terugkeer te bewerkstelligen. Uit onderzoek is bovendien gebleken dat het ontbreken van opvang helemaal niet bevorderlijk is voor de bereidheid te vertrekken. Om te werken aan terugkeer moet men zich sterk en zeker voelen. Dat lukt niet vanaf de straat, als men slechts bezig is met overleven. Daarbij komt dat (ex)asielzoekers vaak getraumatiseerd zijn. Op straat kunnen psychische problemen escaleren, terwijl toegang tot geestelijke gezondheidszorg moeilijk realiseerbaar is. De noodzakelijke behandeling blijft uit omdat een stabiele omgeving ontbreekt. Hierdoor ontstaan risico's voor de asielzoeker zelf en voor hun omgeving.

Wij zijn van mening dat de gemeenten (nood)opvang met perspectief moet kunnen bieden aan bepaalde (groepen) uitgeprocedeerde asielzoekers die zich om uiteenlopende redenen nog in Nederland bevinden. Dit zou een optie kunnen zijn voor die Vluchtflat-bewoners die begeleid willen worden bij het vinden van perspectief (waarbij kan worden gedacht aan juridisch perspectief op een legaal verblijf in Nederland, terugkeer naar het land van herkomst of doormigratie naar een derde land.

